

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XXXVII. Affluit incautis

urn:nbn:de:bsz:31-101049

CHRYSOST. *Definitio amoris haec est, animae vacantis passio.*

LAERT. *D*iogenes dixit amorem otiosorum esse negotium, quod hic affectu-
LIB. 6. *o*positissimum occupet otio deditos: ita fit ut dum otio vacant, in-
*o*rem negotiosissimam incidant.

OVID. *Q*uareitur Aegistus qua re sit factus adulter,
*o*In promptu causa est, desidiosus erat.

Die

Die ledigh sit wort licht verhit.

DAer vvas geen vinnigh dier dat oyt de slanghe quelde,
 Soo langh sy besigh vvas te midden op den velde;
 Maer doen sy lagh en keeck, en socht maer tijt-verdrijf,
 Soo quam de lose spin, en viel haer op het lijf.
 De prickel vande lust die komt van ledigh vvesen,
 Dus vvie sigh besigh hout, die vvorter van ghenesen;
 De min ghelijckt de spin: : noyt mensch en is ghevont,
 Als daer hy sat en keeck, of doen hy ledigh stont.

Affluit incautis.

D*Vm pradas agit anguis, & ardua saxa pererrat,
 Ambulat innocuas, tutus ab hoste, vias:
 Hunc improvise perstringit aranea telo,
 Cum jacet, in molli gramina, fusus humi.
 Lascivas abigunt tractata negotia flammæ,
 Quis videt intentos rebus amore trahi?
 Cum vacat, & molli colit otia pectus in umbrâ,
 Tum patet, occulto tum subit igne Venus.*

Un cœur oisif, d'Amour captif.

L'Araigne ne peut oncq attrapper la couleuvre,
 Lors, quant elle est au bois empesché de quelque œuvre,
 Le coup mortel, hélas! luy vient en reposant,
 Rien, que le cœur oisif, le fol amour surprend.

Ec 2

Die

Die niet ontfiet, is haest te niet.

HOe magh de kleyne spin doch vechten mette slangen?
 Sy is te bijster swack, om oorlogh aen te vanghen,
 Haer vyand is te sterck; en des al niettemin
 Soo vvort de felle slangh vervvonnen vande spin:
 Vraeght ymandt hoe het koomt? de slanghe saght geleghen
 Vermaeckt haer in het groen; de spinne daerenteghen
 Gantsch wacker inde weer bestoockt het vinnigh beest.
 O vreeft doch voor eē mensch, die niet eē mensch en vreeft.

Periculum venit, cum contemnitur.

I*Mbelli noceat cui mollis araneus ictu?
 Et quis non rigido tactus ab angue cadat?
 Huic tamen incumbens victrix dominatur arachne,
 Et vastum tenui perforat ense caput.
 Unde fit, ut coluber parvo cadat ictus ab hoste?
 Languerat serpens, & vigil hostis erat.
 Quam facile est struere insidias nil tale timenti!
 Est, quod ei metuas, cui metus omnis abest.*

Crains ton ennemy, bien que petit.

L'Araigne, bien que soit foible & petite beste,
 Rompt neantmoins par fois au grand serpent la teste,
 Qui ne redoute rien, est aisement atteint,
 Crains pour un tel, amy, qui rien jamais ne craint,

EX

Majores interdum copia sternuntur à minoribus, potentiores à debilioribus, ait Halicar. nihil est tam firmum, cui periculum non fit, etiam ab invalido: & leo ipse aliquando minimarum avium fit pabulum, inquit Curtius. Vis rationem? securitas, tam in publicis quàm privatis, certissimum calamitatis initium est: solute viventes undique patent, & oportuni injuria multas occasiones præbent insidiantibus, ait philosophus. Sæpe etenim & contemptus hostis cruentum certamen edidit, & inclyti populi regesq; perlevi momento, victi sunt, ait Livius. Inimicum sanè quamvis humilem, docti est metuere, ex consilio Seneca. Metus quippe prudentiam docet; quiq; insidias timet, haud facile in eas impingit. Timor securitatis dux, periculorum præsumptio: metuendo quippe sapiens vitat malum. In ipsa igitur securitate animus ad difficilia sese præparet, ut contra injuriam fortunæ inter beneficia firmetur. Timidi matrem nõ flere vetus adagium est.

Menichmael werden groote heyr-krachten van kleyne, machtighe, van swacke gheslaghep; seydt Halicarnas. Niet en isser soo vast, dat gheen ghevaer en lijdt, oock van hee swacke.

De leeu wert oock selfs wel tot aes van het kleynste ghevoghelte. Wildy hier van de reden weren? Sorgheloosheydt, soo in ghemeene als eyghen laecken, is een seecker beginfel van onheyl.

Die sonder achterdencken leven, staen als open, en zijt onderhevich om ghehoint te werden.

Veraechte vyanden hebben menichmael een bloedighen slach veroorsaecht, en machtighe vorsten en volkeren haestelijck onderghebracht, seydt Livius. En hierom is een vyand (hoe gheringhe hy oock zy) altijd te duchten.

Vreesle leert wijsheydt, en die voor lagen beducht is, wert selden betrapt.

Achterdencken leyt tot gerusticheyt, onvoorsichtigen hoochmoet tot ghevaer; al forgende ontgaet de wijse het quaet: Laet ons daerom houden met ons oucspreeck woord; Die niet en forcht, en heeft gheen eere; ofte niet de byspreucke vande oude Romeynen: de moeder van vreesachtighe ofte vervaerde kinderen schreyt selden.

IUVENAL. SAT. 6.

NVnc patimur longæ pacis mala, seviror armu
Luxuria incubuit, victumq; ulciscitur orbem.

SENECA AGAM.

Victor timere quid potest? quod non timet.

BAVD. DISSERT. DE INDVC.

NVlli facilius opprimuntur, quam qui nihil timent,
Et imparati sunt ad resistendum.

*Waeckt ende bidt; op dat ghy niet en komt in
versoeckinghe.*

VVanneer de leuye slangh is in het gras gheleghen,
En dat de gulde Son komt over haer gheseghen,
Soo is van stonden aen de spinne daer ontrent,
Die flux een boose strael haer inde leden prent.
Wie ledigh sit en gaept, en leuyert gantsche daghen,
Die lijt gheduerigh noot van duysent quade slaghen
Tot ondienst vande ziel. O vrees, ghesellen, vrees
De weelde schiet haer gif tot midden inden gheest.

*Quid dormitis? surgite & orate, ne intretis
in temptationem.*

F*Ronde super viridi, radijs tepesactus Eois,
Otio dum serpens desidiosus agit,
Ex alto tenui se liberat aranea filo,
Et colubrum parva cuspide fundit humi.
Otia virus habent, & habet fors lata venenum;
Delitiis vitiiis mentis aperta via est.
Sperne voluptatum illecebras, puer, otia sperne,
Hoste sub aërio ni cecidisse velis.*

D'oïfivité, tout peché.

ASfaillir le serpent l'araigne oncques n'ose,
Si non quant il au bois, se laschement repose.
Nul est plus aisement du tentateur surpris,
Qu'un tel, qui a les sens d'oïfivité saisis.

NE

Vltij aut virtutis animus domus est, inquit Philo: vel ut Bernard. cor hominis, sicut molendinum, volvitur velociter, & quidquid imponitur, molit; si autem nihil imponitur, seipsum consumit. Omnia otio deteriora sunt. Lapis non reuolutus obducitur musco. Ferrum, nisi utaris, rubigine consumitur; aqua nisi moveatur, vitium capit; vestis seposita tinearum fit habitaculum: otiosa mens, vitiorum domicilium. Transivi, inquit sapiens Proverb. 24. 30. agrum hominis pigri, & ecce! totum repleverant urtica, & maceria lapidum distructa erat. Otiosas viduas notavit apostolus, 1. Tim. 5. ut verbosas, & loquentes quae non oportet. Quid plura? Otium nugarum mater est, noverca virtutum, ait Bernard. Nihilq; in tota vita adeo bonae menti adversum, quam nihil agere. Semper aliquid honestae rei agamus, ne aut Deus, cum nos invisit, aut diabolus ubi nos tentat, oscitantes & vacuos nos inveniat.

Het ghemoet des menschen (seydt Philo) is een woonplaeft ofte vande deucht, ofte van ontucht; ofte (ghelijck Bernardus seydt) des menschen herte is als een mole, het draeyt ghestadelijck omme, ende maelt al watter wert inghebracht, maer indien ment ledich laet, soo verteert het sick selven. Door stilstant vererghen alle dinghen. Een steen, soo hy niet dickwils omghewentelien werdt, is seer haest overloopen van mos en ruychte. Als het yser rust, so roest het. Stilstaende wateren werden haest stinckende. Opgesloten cleederen crielelen van motten ende schieters. Een ydel ghemoet is een herberghe van sonden. Een ledich mensche, des duyvels oorkuffen. Ick ginck, seydt de wijseman, voorby den acker der leuyen, en fiet! daer waren enckel netelen op, ende hy stont vol distelen, ende de muyr was nedergefallen. Prov. 24. 30. De ledighe weduwen beschuldicht de Apostel als klapachtich, ende sprekende dat niet en betaemt, 1. Tim. 5. Int korte, ledicheyt is een moeder van beufelinghen, een stijfmoeder van deuchden. Laet ons dan sorghe draghen, dat, en God, als hy ons komt beloecken, en de duyvel, als hy ons komt quellen, ons besich moghen vinden, met eerlijcke oeffeninghen.

Een die voor quaet bem myden wil,
En magh niet ledich zijn of stil;
Want tis gantsch seker ons ghemoet
Doet quaet, wanneer het niet en doet.

MATH. 13.

Cum autem dormirent homines, venit inimicus, & super seminavit zizania in medio tritici.

HIERON. IN SERM.

Aliquid operis facito, ut te diabolus inveniat occupatum, non enim facile capitur à diabolo qui bono vacat exercitio.

I. JEAN. 5. 18.

Nous savons que quiconque est né de Dieu, ne peche point: mais qui est engendré de Dieu, se contre garde soi mesme, & le malin ne le touche point.

POST